

Todor Manojlovičićot akkor ismerte meg s „fedezte föl” magának a vajdasági magyar irodalom, amikor egyik kanizsai szeptemberi táborozásunkon eljött közénk s a sokat megélt, mindent bölcsen fogadó idősebb társ derűjével, akaratlan lopta be magát szívünkbe. Aki már ismerték őt régebről, azt is megsúgták azonnal, nekünk, ámuló fiataloknak, hogy Nagyváradon Ady baráti társaságába tartozott, s ettől kezdve már a csodálat és a titokzat, az áhítat és az ifjú alázat kényszerével követtük minden léptét, amint délutáni sétáira indult a Tiszaparti városka árnyas fáin alatt... Nemcsak az Ady-barátot — a költőt is itt ismertük meg: amíg mi valami fárasztó, távolabbi kiránduláson jártunk, ő verset írt a park legvénebb s legszebb fája alatt; csöndes bölcsességgel odatartotta arcát a nyár végi nap melegének, s róttá az ölében tartott füzetbe kerek, gömbölyded betűit, hogy aztán cinkos mosollyal hozakodjék elő tettével az est asztalánál... Arckifejezése, hangja azonban abban a pillanatban megváltozott, amint elkezdte olvasni a versét; a dévaj, pajtási hang átlényegült, meg is remegett, jelezve, hogy az írás élménye azonos avval az elsővel; a képeiből antik és reneszánsz tájakra visszalengő, tiszta derű pedig azt is megsejtette, hogy e verséhez nemcsak erre a nyár végi délutánra volt szüksége — kellett hozzá a szépségkeresésben és annak meglelésében oly páratlanul gazdag élete is.

Példamutató élete.

Igényben, örökös tanulásban, tudásszomjban példamutató. És munkában. Egyszerűségben.

A jugoszláv költészet egyik fesztiválján, útépítő fiatalok barakkjainak lámpafényénél hallottam másodszer versét olvasni: a görög mítoszok alakjainak nevét ugyanazzal az érzékeltető, megejtő egyszerűséggel, közelhozó varázssal mondta ki a tegnap még iskolapadból szabadulni vágyó fiúk és lányok gyűrűjében, ahogyan Apollinaire-ét, vagy Adyét. Ott, a sötétbe vesző hegyek gesztenyeerdőinek susogása közben egy pillanatra az villant föl az emberben, hogy talán ma is találkozik velük a magányos öregkor titkos óráiban; ami nekünk legendák kódében lapuló megfoghatatlanság, az őneki a kézzorítás melege, a halhatatlanság nemes mívű serlegeinek összekoccanása...

Ugyazólván véletlenszerűen, s ritka találkozások folytatást követelő élményeinek tükrében ismertük meg őt, noha régóta nem járja a világot, itt él közöttünk; még csak el sem zárkózik a körülötte zajló élet-

